

АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ

УДК 7.07(477.86) “1960/1970”

Шпільчак Володимир Антонович,*кандидат педагогічних наук**професор кафедри архітектури та містобудування**Івано-Франківського університету права**імені Короля Данила Галицького***Ярема Людмила Михайлівна,***викладач кафедри архітектури та містобудування**Івано-Франківського університету права**імені Короля Данила Галицького***ТВОРЧИСТЬ АРХІТЕКТОРІВ І. БОДНАРУКА, І. ГРИНІВА, В. ЛУКОМСЬКОГО
В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА
І ПРИКАРПАТТЯ 1960 – 1970 РОКІВ**

Стаття присвячена дослідженню творчості архітекторів І. Боднарука, І. Гриніва, В. Лукомського й особливостям розвитку архітектури Прикарпаття 1960 – 1970-х років. Проаналізовано окремі архітектурні об'єкти згаданого періоду. Визначено роль і місце вищезгаданих майстрів у архітектурному процесі.

Ключові слова: *архітектура, композиція, проект, фасад, творчість.*

Постановка проблеми. Зазначена тема є досить актуальною з огляду на перетворення, які відбуваються у міському середовищі Івано-Франківська, інших міст Прикарпаття, інтерес до попередніх етапів розвитку архітектури. Сьогодні необхідним є чітке осмислення художньої цінності існуючої забудови, визначення форм її пристосування, осучаснення відповідно до нових умов. Критичний погляд на процеси, які відбувалися у 1960 – 1970-х роках, дасть можливість знайти правильні підходи до розв'язання містобудівельних проблем в умовах глобалізації та універсалізації.

Архітектори І. Боднарук, І. Гринів, В. Лукомський – яскраві представники в когорті провідних проєктантів Прикарпаття, що безпосередньо впливали на вигляд Івано-Франківська, інших міст, залишили після себе доробок, на який рівнялися майстри наступних десятиліть. Творчість митців, особливості розвитку архітектури Прикарпаття 1960 – 1970-х років недостатньо вивчені науковцями. Дотепер відсутні праці, які б розкривали специфіку розвитку розпланувально-композиційної структури Івано-Франківська згаданого періоду. Сьогодні зростає інтерес до цих питань у зв'язку з

програмою регенерації центральної частини м. Івано-Франківська, яка вже частково виконана, і з розробкою моделі розвитку міста взагалі. Важливо, на нашу думку, з'ясувати місце й роль І. Боднарука, І. Гриніва, В. Лукомського серед провідних архітекторів, що формували архітектурне обличчя Прикарпаття у 1960 – 1970-х роках.

Аналіз останніх досліджень. Темі архітектури Івано-Франківська, персоналіям, причетним до розвитку архітектури Прикарпаття згаданого періоду, були присвячені окремі публікації, де автори торкалися цих питань. Серед них виділимо публікації І. Гаркота, І. Панчишина, З. Соколовського, В. Шпільчака та ін. Частково ці питання розкривалися на сторінках журналу «Своя хата», який видавався в Івано-Франківську у 1994 – 1997 роках. Проте комплексного дослідження цієї теми ніхто не здійснював.

Мета нашого дослідження полягає в аналізі творчого вкладу архітекторів І. Боднарука, І. Гриніва, В. Лукомського у розвиток архітектури Прикарпаття, визначенні характерних особливостей формування архітектурного середовища 1960 – 1970 рр.

Найвідомішою спорудою, запроектованою Іваном Боднаруком, є безперечно ресторан «Гуцульщина» у Яремчі. Створений він у 1956 році. Пізніше біля нього виріс однойменний туристичний комплекс, до якого автор теж мав стосунок. Колеги розповідали, що І. Боднарук мав звичку в процесі будівництва багато часу проводити на об'єкті, прискіпливо слідкуючи, щоб усе відповідало його задуму [7, с. 26].

Проект ресторану, виконаного у виразно народному стилі з експресивним композиційним вирішенням, із вдало поєднаними місцевими матеріалами, відразу привернув увагу фахівців і громадськості. Слід зазначити, що цей твір з'явився у період панування в архітектурі стилю функціоналізму, який за радянських умов економії та утилітарності залишав мало можливостей для створення яскравого архітектурного образу. Про сміливість, новаторство І. Боднарука можна судити за двома наступними вдалими й невдалими імпровізаціями послідовників, що вилилося у певну течію в українській архітектурі.

Споруда розміщена поблизу траси Яремча-Ворохта, поряд із відомим водоспадом. На дворівневій терасі біля річки Прут, на фоні величних Карпат будівля ресторану вражає своєю оригінальною злитістю із ландшафтом, фольклором, філософією краю. Ресторан «посаджений» на перепаді двох терас. Тектоніка споруди побудована на простому принципі – кам'яний цокольний поверх нижньої тераси логічно переходить у дерев'яний перший поверх верхньої тераси. Широкі звиси даху, гонтове покриття, різьба дерев'яних елементів інтер'єру / екстер'єру – усе логічне, композиційно вивірене. Конструкторську частину проекту виконав інженер В. Гарнага.

Поява такої споруди була, на нашу думку, наслідком глибокого переосмислення народної традиційної практики, детального вивчення професійних пошуків створення карпатської архітектури на початку ХХ століття. І. Боднарук продовжив пошуки національного стилю в архітектурі, що було характерним для українських майстрів І. Левинського, Т. Лушпинського, Є. Нагірного [4, с. 191].

Іван Боднарук народився 15.05.1910 року в с. Стопчатові на Косівщині. Після навчання у Краківській академії приїжджає в Коломию (1943 р.), де викладає у технічній школі й одночасно підробляє архітектором. Із 1948 до 1951 року він є начальником київської філії облпроект. У 1952 році І. Боднарук переїжджає до Івано-Франківська (тоді Станіслава), де протягом двох років обіймає посаду головного архітектора міста.

І. Боднарук спроектував багато житлових будинків. Причому функціоналістичний підхід був для нього близьким. У традиціях народної архітектури він запроектував 1951 року літній кінотеатр у Коломиї, лісництво у с. Стара Гута.

Особливе місце у творчому доробку Івана Боднарука займає проект бази відпочинку у Підлютому. Створена після «Гуцульщини», вона вражала своєю довершеністю. Можна тільки пошкодувати, що не збереглася. Слід відзначити також, що за проектом І. Боднарука (разом зі скульптором Є. Дзиндрою) споруджений у 1950 році пам'ятник Т. Шевченку у Шепарівцях (околиця Коломиї).

Іван Боднарук помер в Івано-Франківську 23.10.1977 року, похований на міському цвинтарі (Чукалівка). Обставини не сприяли повному розкриттю творчого потенціалу архітектора. Але й те, що він зумів зробити, заслуговує на увагу і вивчення.

Архітектор Володимир Лукомський – цікава і непересічна особистість, яка, незважаючи на коротку творчу біографію, безпосередньо вплинула на розвиток архітектури Прикарпаття, зокрема Івано-Франківська. Визнання і славу йому принесла турбаза «Гуцульщина» у Яремчі. Своєю своєрідністю, злитістю з природою Карпат вона вигідно виділялася серед новобудов того періоду, стала яскравим символом курорту.

Народився Володимир Лукомський 24 лютого 1927 року в м. Бодзетин, повіт Кельце (сьогодні територія Польщі). У 40-і роки він переїхав до Львова, де спочатку навчався у будівельному технікумі, а з 1945 до 1950 рр. – на архітектурному відділенні Львівської політехніки. У 1950 році одружився з однокурсницею Лукією Крип'якевич (племінниця відомого історика Івана Крип'якевича). Після закінчення інституту молоде подружжя приїхало до Івано-Франківська (Станіслава), де працювало в проектному інституті *Облпроект* (сьогодні – Діпромисто). Професійна обдарованість, велика працездатність дозволили Лукомському стати одним із провідних проєктантів організації. У 1955-60-х роках він працював головним інженером проєктів, а з 1961 р. – головним інженером філії «Діпромисто».

На посаді головного інженера Івано-Франківської філії «Діпромисто» В. Лукомський брав участь чи впливав тією чи іншою мірою на проєктування багатьох об'єктів, які сьогодні визначають обличчя обласного центру. Колеги підкреслювали, що він повністю віддавався улюбленій роботі, був вимогливою, педантичною, інтелігентною людиною [6, с. 37].

Працюючи над комплексом яремчанської турбази «Гуцульщина», яка складається з кількох спальних і господарського корпусів, їдальні, колиби, пішохідного моста через водоспад на р. Прут, Лукомський зумів організаційно об'єднати групу проєктувальників, направити їх зусилля на розкриття свого творчого задуму в руслі нових пошуків національного архітектурного напрямку. Цей напрям у його творчості був не випадковим. Дружина митця Лукія Лукомська була найближчим другом і радником, відзначала, що він глибоко вивчав народне зодчество, багато часу приділяв розробці нових архітектурних форм на основі творчого переосмислення народних традицій, виходячи із сучасних будівельних можливостей. Комплекс турбази «Гуцульщина» відразу викликав інтерес серед фахівців, став популярним. Його зображення можна було зустріти на сторінках журналів, газет, поштових листівок, календарів. У цьому комплексі присутнє почуття міри, художній смак, уміле поєднання матеріалів. Глибоке проникнення у специфіку матеріалів узагалі є характерним для В. Лукомського. Будівлі мають вдалі пропорційні співвідношення. Стіни з бутового каменю грубої околки, верхня частина стін – дерев'яна, із детально проробленими балкончиками, черепичним дахом.

Оригінально вирішені форми будівель зі стрімкими дахами, їх чіткі силуети, гармонійне колірне співвідношення будівельних матеріалів надали комплексу своєрідності, самобутності. Комплекс турбази «Гуцульщина» органічно входить у мальовничу природу Карпат.

Турбаза спроектована філією «Діпромiсто» (1960 – 1961 рр.). Керівник авторського колективу – В. Лукомський. Як зазначав сам Лукомський співавторами комплексу є Іван Гринів, Іван Боднарук, Степан Валевський. У проектуванні також брали участь архітектори Л. Лукомська, Б. Мартин, Л. Попиченко, В. Стасів, О. Фольта. У тому, що з'явилася можливість запроектувати такий комплекс за індивідуальним проектом у яскраво вираженому національному дусі, велика заслуга тогочасного головного архітектора області Д. Соснового. Комплекс був побудований у 1960-х роках, а 1968 року висувався на здобуття державної премії України ім. Т. Шевченка. Зазначимо також, що в даний час спальні корпуси турбази «Гуцульщина» перебудовуються, тому їх первісний вигляд можна аналізувати тільки за фотографіями.

Комплексом турбази «Гуцульщина» була продовжена тема, розпочата Іваном Боднаруком (автор ресторану «Гуцульщина» у Яремчі, (спроектованого 1956 року)), що полягала в переосмисленні традицій народної і професійної карпатської архітектури [7, с. 26]. І. Боднарук, І. Гринів, В. Лукомський відродили в 1960-х роках пригаслу на тоді течію новоукраїнського стилю [9, с. 13]. Кілька десятиліть ряд архітекторів з різних частин України продовжували розвивати цей напрямок вітчизняної архітектури.

Для Лукомського продовженням творчих пошуків у напрямі новоукраїнського стилю була участь в конкурсних проектах Будинку відпочинку художника (Косів), Музею флори і фауни Карпат (Яремча), які були відзначені першими преміями. Можна тільки шкодувати, що названі об'єкти не було реалізовано. Пізніше він запроектував разом з архітектором Іваном Гринівим котеджі на Яблуницькому перевалі (збудовані у 1971 році). Споруджені на мальовничій карпатській полонині, «обгорнутій» із двох боків лісом, вони надзвичайно вдало вписані у ландшафт.

Багатогранний талант Володимира Лукомського яскраво проявився й у містобудівництві. Два об'єкти, споруджені за його проектами в Івано-Франківську, це підтверджують. Маємо на увазі будинок ательє індпошиву на розі вулиць Січових Стрільців і Незалежності, комплекс автоматичної телефонної станції на Вічевому майдані.

Запроектований у 1963 році (автори – В. Лукомський, І. Гринів, Л. Попиченко, О. Фольта) будинок ательє індпошиву завершив кут двох вулиць. Будівля вдало «посаджена» на вісь вулиці Незалежності і здалеку проглядається. Належить вона до стилю функціоналізму. Заслуга авторів полягає в тому, що вони добре поєднали цю будівлю з існуючими й органічно вписали об'єкт в містобудівельну композицію.

Комплекс автоматизованої телефонної станції складається із двох об'ємів. Чотириповерховий об'єм у своєму вирішенні повторює фасад Головної пошти, побудованої в 1930-х роках, і приблокований до неї. Восьмиповерховий об'єм завершує композицію, формує кут вулиці Бачинського. Майстерно знайдено місце будівництва висотного об'єму. Він «посаджений» на осі вулиці Незалежності, разом з тим своєю масою домінує на Вічевому майдані.

Важливим штрихом до творчого портрета майстра є його участь у закритому конкурсі щодо проекту ресторану «Карпати» (сьогодні банк) на вулиці Галицькій в Івано-Франківську. В. Лукомський розділив першу премію з архітектором І. Гринівим. Період 1960 – 1970-х років був непростим для проявів творчості в архітектурі. У цій сфері панував шалений ідеологічний тиск, засилля типового проектування й адміністрування. За таких умов, коли контролювався кожен квадратний сантиметр, перевикористана копія, заслуга прикарпатських архітекторів полягала в тому, що їм вдалося певною мірою відстоювати професійні принципи.

В обласному центрі Володимир Лукомський запроектував десятки будівель. Серед них виділимо: проект аеропорту (побудований 1966 року), проекти кінотеатру «Космос»

(споруджений у 1969 р.), проект торгового технікуму (1965 р.), проект технікуму фізкультури (1972 р.). Однією з останніх робіт майстра був пам'ятний знак «Княжий Галич» у с. Кринос у співавторстві зі скульптором Петром Сопільником (1985 р.).

Володимир Лукомський був різносторонньою людиною. У вільний від роботи час він малював, займався фотографією, виконував моделі будинків. За натхненну працю і вагомі результати майстру 3 травня 1973 року було присвоєне звання заслужений архітектор України. У розквіті творчих сил В. Лукомський трагічно загинув в автомобільній аварії. Це сталося 28 липня 1973 року. Його поховали в Івано-Франківську на цвинтарі на вул. Київській. Пам'ятник запроектований Л. Лукомською, а виконав його скульптор В. Заболотний. В. Лукомський безперечно був талановитим архітектором, добрим організатором. Він залишив після себе десятки будівель, які будуть завжди нагадувати про автора, який свій талант, натхнення віддав рідному краю.

Головним твором своєї творчої біографії Іван Гринів вважав готельний комплекс «Беркут» на Яблунецькому перевалі. Запроектований він у 1967 році. Композиція комплексу проста й виразна. Високий об'єм готелю вписаний у стрімкий трикутник даху, поєднаний з об'ємом ресторану, що має слабку форму і спирається на цоколь, який переходить у витягнуту терасу. Комплекс дуже вдало пов'язано з вираженням рельєфом. Головні монументальні об'єми мають виразну форму, між собою врівноважені і наче виліплені скульптором. Гриніву вдалося створити сильний за емоційним впливом на спостерігача силует комплексу.

Іван Гринів народився 26 травня 1929 року у с. Ковальків Радомиського воєводства (Польща). Дитинство його пройшло у с. Підгірки поблизу Калуша. Далі було навчання на архітектурному факультеті Львівської політехніки, яке він завершив у 1954 році. З 1955 року життя І. Гриніва було пов'язане з Івано-Франківськом. Він працював у різних проектних інститутах, але найбільше часу віддав «Діпромiстові».

Серед запроектованих І. Гринівим будівель – ряд таких, які визначали обличчя міста. Наприклад, запроектований у 1960 році у співавторстві з В. Лукомським адмінкорпус з житловими будинками на вулицях М. Грушевського, Леся Курбаса. Адмінкорпус повторює плавний згин вулиці (автор І. Гринів). Два житлові будинки приблоковані справа / зліва (автор В. Лукомський). Адміністративний корпус чотириповерховий, на першому поверсі розміщені магазин, кафе. Композиція фасаду чітка, симетрична. У центрі – вхід до будинку, акцентований потужним дашком. Зверху – ряд активно проявлених пілястр, які покриті високим плоским фризом. Ліва і права частина фасаду композиційно підпорядкована центральному структурному елементу [1, с. 31]. Комплекс виразний за архітектурним вирішенням, вдало узгоджений з існуючою забудовою. Цією і наступними роботами І. Гринів змусив говорити про себе як умілого майстра. У простих лаконічних формах функціоналізму, користуючись обмеженим набором прийомів, йому вдавалося самовиразитися, створивши цікаві архітектурні образи.

У 1962 році І. Гринів у співавторстві з Миколою Назаровим виконав проект будинку проектно-конструкторського технологічного інституту (тепер податкова адміністрація) на вул. Незалежності. П'ятиповерхова протяжна у фасаді будівля розміщена серед історичної забудови. Протяжність підкреслювалася горизонтальними тягами, ритмом вікон. Перший поверх був облицьований чорною керамічною плиткою, служив цоколем для всього будинку. Три входи у будівлю з головного фасаду були «втоплені» в об'єм. Центральна частина будівлі «посаджена» на лінію історичної забудови вулиці. Дві бокові – дещо відсунуті у глибину [1, с. 31].

Щодо цієї будівлі точилися дискусії серед фахівців. Були негативні відгуки. Дійсно, будівля своїм сірим об'ємом «давила» на розташовану нижче історичну забудову.

Появу цього об'єкта в такому вигляді фахівці пояснюють стислими термінами проектування, тотальним тиском на архітекторів. Уже в 1990-х її фасад докорінно змінили, добудувавши мансардний поверх. Сьогодні завдяки подрібненню форм фасаду, зміні вікон, внесенню кольору будівля сприймається менш агресивно.

Один з найбільш виразних проектів І. Гриніва у стилі функціоналізм – ресторан «Карпати» на вулиці Галицькій в Івано-Франківську. Запроектував він його у 1966 році, ставши переможцем конкурсу. Будівля дещо відсунута від лінії забудови. Головний фасад вирішений у чітких лаконічних формах. «Оживляє композицію виступаючий з чотириповерхового об'єму будинку одноповерховий паралелепіпед бару з терасою над ним та ефектними відкритими сходами на терасу, підрізка по першому поверху, ґратка залізобетонної перголи на даху будинку» [1, с. 32]. У 1990-х роках будівля була повністю перебудована і в ній тепер знаходиться банк.

Іван Гринів створив ряд об'єктів у новоукраїнському стилі. Першою такою роботою була участь разом з авторським колективом розробці комплексу турбази «Гуцульщина» у Яремчі. Пізніше він запроектував готельний комплекс «Беркут», у якому дещо розвинув принципи народностильової архітектурної течії. Ним також були створені проекти турбази «Карпатські зорі» (Косів, 1970 р.), бази відпочинку у Гуті і на Яблуницькому перевалі. У цьому ж стилі – Будинок культури у с. Дзвиняч Богородчанського району. І. Гринів, додавши до типового проекту шатровий черепичний дах, дещо змінивши фасад, надав цьому комплексу виразного індивідуального образу.

Архітектор І. Гринів найбільше любив займатися об'ємним проектуванням. Колега майстра В. Стеф'юк відзначав особливий талант майстра, «своєрідну манеру схоплювати цільний образ будівлі, загальні маси» [5, с. 34], уміння органічно поєднувати народні традиції з сучасним мисленням. У кінці життя майстер зізнавався колегам, що дуже хотів би ще створити споруду, яка б була на одному щаблі з готелем «Беркут» за рівнем архітектури. Проектуванням він займався до останнього дня. Помер Іван Гринів 19 червня 1994 року в Івано-Франківську.

Для архітектури 1960-х років характерним є перехід до індустріальних методів будівництва, типового проектування. На перше місце були поставлені завдання утилітарності й економічності. Обсяги будівництва на Прикарпатті були незначними. У таких умовах, коли в архітектурній практиці поширився спримітивований функціоналізм, фаховому архітектору дуже важко було реалізовувати свої задуми.

У середовищі Івано-Франківська залишилися надзвичайно цікаві приклади раннього функціоналізму (1910 – 1914 рр.) архітектора Ф. Януша (готель «Дністер», житловий будинок № 4 по вул. Незалежності та ін.), зрілого функціоналізму (1930-і роки), наприклад, житлові будинки по вул. Шевченка, серед яких виділяється вілла Маргошеса (сьогодні – Будинок учених), які співвідносяться із кращими зразками цього стилю у Європі [8, с. 50]. Тому значна частина будівель, що з'явилися у 1960-х роках, значно поступається за художнім рівнем згаданого періоду. Деякі з них взагалі ні за якими параметрами не відповідають сучасним вимогам. Сьогодні, коли в архітектурі панує постмодерн, ставлення до цього спадку стало особливо критичним. Фахівці вказують: «соціалістична архітектура заповнила величезну територію абсолютно однаковими спорудами, і ніхто не знає, що з ними тепер робити...» [2, с. 8].

Можна констатувати, що архітектура Прикарпаття періоду 1960 – 70-х років є малодослідженою. Науковці також не аналізували еволюцію розвитку міського середовища Івано-Франківська у ХХ столітті, детально не досліджували художню цінність, можливості пристосування, регенерації архітектурних об'єктів у стилі

функціоналізм. Разом з тим, процеси зміни фасадів, перебудови будинків, споруджених у ХХ ст. в Івано-Франківську в основному проводяться без ґрунтового наукового аналізу.

Оцінюючи творчість архітекторів 1960 – 70-х років, треба враховувати умови, у яких вони працювали. Аналізуючи архітектурну спадщину І. Боднарука, І. Гриніва, В. Лукомського, доречно назвати їх провідними майстрами Прикарпаття. Кращі їхні роботи у стилі функціоналізм, такі як Будинок індопошиву, комплекс телефонної станції добре сприймаються і сьогодні. Найбільшою заслугою згаданих проєктантів, на нашу думку, є вміння тактовно «вписувати» нові об'єкти в існуючу історичну забудову. Завдяки їм у цей непростий період була збережена розпланувально-композиційна структура міста.

На нашу думку, окремо треба розглядати вклад І. Боднарука, І. Гриніва, В. Лукомського у відродження течії новоукраїнського стилю післявоєнного періоду на Прикарпатті. Цей стиль сформувався на початку ХХ ст. Існують різні напрямки відповідно до трактування національних традицій [3, с. 128]. Визначення цього стилю як новоукраїнського дав В. Ясієвич [10, с. 14].

І. Боднарук, І. Гринів, В. Лукомський, об'єднані спільними підходами у баченні народностильового напрямку в архітектурі, створили цікаві об'єкти (турбаза «Гуцульщина» у Яремчі, готельний комплекс «Беркут» у Яблуниці), які стали зразками для наслідування. Їм вдалося розвинути вже існуючі і внести нові підходи у цей напрям в архітектурі. Своєю творчістю вони спрямували архітектурний процес у нове русло, викликавши інтерес серед багатьох митців, які продовжували розвивати ті ж прийоми і форми.

Висновки. Підсумовуючи, відзначимо, що у 1960 – 1970-х роках в архітектурі Прикарпаття визначилися два напрями: офіційний функціоналізм, який розвивався в жорстких рамках ідеологічного пресу, утилітарних підходів, та народностильовий (новоукраїнський стиль), який проявився насамперед в індивідуальному проєктуванні будівель громадського призначення. І. Боднарук, І. Гринів, В. Лукомський, незважаючи на несприятливі для архітектурної творчості часи, створили цікаві, архітектурно виразні об'єкти і безперечно були провідними архітекторами Прикарпаття у 1960 – 1970-х роках. З позицій розвитку української архітектури найбільша їхня заслуга полягає у формуванні на основі переосмислення народних будівельних традицій, нової течії новоукраїнського стилю.

Список використаних джерел

1. *Гаркот І.* Архітектор Іван Гринів / І. Гаркот // Своя хата. – 1997. – № 1–2. – С. 30–33.
2. *Геніс О.* Архітектура – мистецтво рами / О. Геніс // Архітектурний вісник . – 1998. – № 1(6). – С. 7–8.
3. *Дружиніна А.* Роль творчої особистості у формуванні національної архітектури / А. Дружиніна, О. Судак // Українська академія мистецтва. Дослідницькі і науково-методичні праці. – Вип. 13. – С. 123–133.
4. *Нога О.* Проєкт пам'ятника Івану Левитському / О. Нога. – Львів, 1997. – 325 с.
5. *Стеф'юк В.* Спогади про Івана Гриніва / В. Стеф'юк // Своя хата. – 1997 – № 1–2. – С. 34.
6. *Шпільчак В.* Архітектор Володимир Лукомський / В. Шпільчак, І. Гаркот // Своя хата. – 1995. – № 1–2. – С. 36–40.
7. *Шпільчак В.* Архітектор Іван Боднарук / В. Шпільчак // Своя хата. – 1994. – № 2. – С. 26–28.

8. Шпільчак В. Вілла Маргошеса в Івано-Франківську / В. Шпільчак // Своя хата. – 1995. – № 1–2. – С. 50–52.
9. Шпільчак В. Іван Левинський / В. Шпільчак // Своя хата. – 1994. – № 2. – С. 13.
10. Ясиєвич В. Архитектура Украины на рубеже XIX – XX веков / В. Ясиєвич. – К. : Будівельник, 1988. – 184 с.

Шпільчак В. А., Ярема Л. М. Творчество архитекторов И. Боднарука, И. Гринива, В. Лукомского в контексте развития архитектуры Ивано-Франковска и Прикарпатья 1960 – 1970 годов

Статья посвящена исследованию творчества архитекторов И. Боднарука, И. Гринива, В. Лукомского и особенностям развития архитектуры Прикарпатья 1960 – 1970-х годов. Проанализированы отдельные архитектурные объекты упомянутого периода. Определено роль и место этих мастеров в архитектурном процессе.

Ключевые слова: архитектура, композиция, проект, фасад, творчество.

Shpilchak V. A. Yarema L. M. Creativity architects I. Bodnaruka, I. Hryniva, V. Lukomskoho in the context of architecture Ivano-Frankivska and Precarpathian region of the 1960`s – 1970`s

The article is dedicated to the creative work of the architects of the Precarpathian region of the 1960`s – 1970`s . Certain architectural objects of a given period were analyzed. The role and place of the mentioned above artists in the architectural process were defined.

Key words : architecture, composition, project, facade, creative work.